

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ปีการศึกษา 2559 จำนวน 5,090 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ซึ่งกำหนดคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับตามแบบของเบสท์และคาห์น (Best and Kahn)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณหาค่าทางสถิติดังกล่าว โดยอาศัยการคำนวณจาก โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการทดสอบค่าที (t-test)

4. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe)

5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลของครูผู้สอน พบว่า มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 62.30 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70 และครูผู้สอนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 ขนาดเล็ก จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 และขนาดใหญ่ จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30

2. บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ

3. การเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา มีดังนี้

3.1 บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ดังต่อไปนี้

1. บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด มีศักยภาพในการวางแผนและการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทาง การเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน ตลอดจนนำหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ มาใช้บริหารงานในสถานศึกษา เพื่อช่วยให้สถานศึกษา

สามารถจัดการศึกษาได้อย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ให้สถานศึกษา
ก้าวไปในทิศทางที่เหมาะสม มีการวางแผนกลยุทธ์ที่ชาญฉลาด กำหนดกลยุทธ์ที่แตกต่างจากผู้อื่น
เป็นความแตกต่างเชิงสร้างสรรค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้สถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
มากขึ้น และให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ (ภารดี อนันต์นาวิ. 2551 : 7) จึงทำให้บทบาทภาวะผู้นำ
เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิโรจน์ สารรัตนะ (2557 : 25) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ
ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ว่าเป็นรูปแบบของผู้นำชนิดหนึ่งที่น่าความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กร
ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์เริ่มจากการมีคุณสมบัติสำคัญคือเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล และนำ
วิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ ภารพบ (2553 :
บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในจังหวัดภาคใต้ ผลการศึกษา
พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในจังหวัดภาคใต้ โดยรวมและรายด้าน
อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พร พัฒนมาศ (2557 : 20 - 27) ได้ศึกษาการศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษา
ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง
จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
อยู่ในระดับมาก

2. บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี
ระยอง และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษามีอิทธิพลต่อ
แนวทางปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอนที่มีประสบการณ์มากหรือประสบการณ์น้อยต่างก็ได้รับ
การพัฒนาเป็นไปในแนวทางเดียวกันไม่ว่าจะเป็นการศึกษา การอบรม สัมมนา การประชุม
เชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูผู้สอนต่างมีการตื่นตัวที่จะศึกษากันมากขึ้น ทั้งด้านความรู้
ความสามารถ ด้านทักษะ ซึ่งล้วนแล้วส่งผลให้ครูผู้สอนที่ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทั้งมาก
และน้อยมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (พิบูล ทีปะปาล. 2550 : 10) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
พระมหาไกรวรรณ ปุณฺณพันธ์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียน
พระปริยัติธรรม ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียน
พระปริยัติธรรม จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัตติยา ด้วงสำราญ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา รูปแบบการบริหาร
เชิงกลยุทธ์ สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบรูปแบบการบริหาร

เชิงกลยุทธ์ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาแต่ละขนาดมีสภาพการดำเนินงานและความพร้อมในการทำงานต่างกัน เช่น สถานศึกษาขนาดใหญ่ถึงแม้ว่าจะมีวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ตลอดจนบุคลากรอย่างเพียงพอ มีการจัดวางโครงสร้างการบริหารอย่างเป็นระบบ และชัดเจน แต่สถานศึกษาขนาดใหญ่บางแห่งมีครูผู้สอนและบุคลากรมาก โอกาสที่ครูผู้สอนและบุคลากรทุกคนจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบงาน โดยตรงและทั่วถึงน้อยกว่า ทำให้ครูผู้สอนและบุคลากรไม่เกิดความศรัทธาในตัวผู้บริหารเท่าที่ควร ส่วนในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก ถึงแม้จะมีทรัพยากรการบริหารอาจจะมีน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ แต่ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกันทุกขั้นตอน และเกิดความใกล้ชิดสนิทสนมกันในการปฏิบัติงานมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ และเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานครูผู้สอนและบุคลากรในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก ก็มีโอกาสร่วมกันปรึกษาหารือร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยตรง จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก มีโอกาสใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานมากกว่าผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จึงทำให้ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2557 : 12) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวดี ภารพบ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในจังหวัดภาคใต้ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา วรกานต์ทิวัดต์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน รับรู้สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุน การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ เป้าหมาย แผนงาน โครงการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
2. ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูผู้สอนมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนา ด้านบริการเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ
3. ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรทุกฝ่ายเห็นความเป็นไปได้ของวิสัยทัศน์ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป
 1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัด จันทบุรี ระยอง และตราด
 2. ควรศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัด จันทบุรี ระยอง และตราด ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงาน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี